THE ISRAELITE PRESS — The only Jewish Newspaper in Western Canada.

אידישעס ווארט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 — Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

נאר ניט קיין נייע צדדים

ווען די שורות ווערן געשריבן, זעט עס אויס, אז דער שלום צווישן "ועד העיר" און דעם "שטאט קאמיטעט" איז געזיכערט. און די אומגליק־לאכע בשר־כשר מחלוקת, וואס האט פארשוועכט אזויפיל קהל'שע כחות ביי אונז אין שטאט, איז ביים סוף.

דער אפמאך, ווי אונז זעט אויס, איז געווען יושר'דיק און צופרידן שטעלענד פאר ביידע צדדים. און ביידע צדדים האבן אים אזוי גערן אנגע־נומען, ווייל זיי פארשטייען זייער גוט די אחריות וואס ליגט אויף זיי פאר דער פארזעצונג פון דער רואינירנדיקער מחלוקת.

אט דער געפיל פון אחריות דארף אויך אויף ווייטער פירן ביידע צדדים, און זיי דארפן זיין זייער פארזיכטיק, אז איצט, ווען זיי האבן זיך פאראייניקט אין איין צד, זאל דאס זיין דער צד פון דער גאנצער אידישער קהלה פון שטאט, אזוי אז עס זאל ניט בלייבן קיין פלאץ פאר נייע צדדים און נייע מחלוקת'ן.

אוודע וועלן אלע פאראינטערעסירט אין שלום אין דער היגער אי־דישער קהלה באגריסן מיט דער גרעסטער צופרידנהייט דעם פאקט, וואס שלום איז דערגרייכט געווארן דורך א דירעקטן אויסגלייך צווישן די צדדים אין דעם סכסוך, — א זאך וואס האט ערשט מיט א וואך צוריק אויסגעזען צו זיין אוממעגלאך, צוליב די פארשארפטע באציאונגען צווישן די צדדים. דאס וואס זיי האבן זיך פארט צוזאמענגערעדט צייגט, צו זייער קרעדיט, אז דער קאמף צווישן די צדדים איז געווען ניט קיין פערזענלאכער, נאר א פרינ־ציפיעלער. און די פירער פון ביידע צדדים ווילן ניט קיין רואינירנדיקע מח־לוקת, אויב נאר זי קאן אויסגעמידן ווערן.

אבער אין דעם זעלבן גייסט, האבנדיק די אינטערעסן פון שטאט אין זינען, מוזן זיי איצט נעמען אין אנבאטראכט, אז היינט קומט פאר א רע־פרעזענטאטיווע קאנפערענץ פון היגע אידישע ארגאניזאציעס, פאררופן מיט'ן צוועק טאקע צו דערליידיקן דעם בשר־כשר סכסוך און אנצונעמען מיטלען אז אזעלכער זאל ניט איבערגע'חזר'ט ווערן.

די קאנפערענץ איז אמת פאררופן געווארן נאך דאן, ווען קיין אויס־זיכטן אויף שלום צווישן דעם ועד־העיר און דעם "שטאט קאמיטעט" זיינען נאך נים געווען, אדער מען האט זיי ניט באמערקט. אבער באלד ווי די קאנ־פערענץ איז שוין דא, איז עס גלייכער פאר אלעמען, אז דער שלום־אפמאך צווישן די צוויי צדדים זאל פארגעלייגט ווערן פאר איר גוטהייסונג, פונקט ווי ער איז פארגעלייגט געווארן פאר די מיטגלידער פון די צוויי קערפער־שאפטן.

אנדערש איז דא די געפאר, אז עס זאל פארמירט ווערן א ד ר י ט ע ר צ ד, וואס זאל מאכן צונישט דעם שווער דערגרייכטן שלום!

נאטירלאך, ווערן איצט די אויפגאבן פון דער קאנפערענץ פאראיינ־פאכט. כאטש ווען די שורות ווערן געשריבן ווייסן מיר נאך ניט די תנאים פונ'ם אפמאך צווישן ביידע צדדים, קאן מען אבער אננעמען, אז אויב די שטרייטנדיקע עקסטרעמען האבן זיי געקאנט גוטהייסן, וועט אזא פאר־העלטנסמעסיק נייטראלע קערפערשאפט, ווי א קאנפערענץ, וואס דארף זי־כער זיין פאראינטערעסירט אין שלום, אוודע זיי קאנען גוטהייסן.

און, מיט דעם בשר־כשר סכסוך געלייזט אויף דעם צופרידן שטע־לענדיקסטן אופן, — דורך א פריינטלאכן אפמאך, — וועט די קאנפערענץ קאנען רואיקער באטראכטן די ברייטערע פלענער וואס זיינען פאר איר אנגעצייכנט.

עס איז דער געזעלשאפטלאכער פליכט, סיי פון די איצט פאראייניק־טע צדדים און סיי פון דער קאנפערענץ, צו זעען, אז עס זאל מער ניט פאר־בלייבן קיין פלאץ פאר מחלוקת.

קרעדיט דער רומענישער רעגירונג!

מיר זיינען אלעמאל געווען מיט דער מיינונג, אז די רומענישע רע־גירונג קאן אונטערדריקן די אנטיסעמיטישע עקסצעסן און אלע אויסדרוקן פון ברוטאלן אנטיסעמיטיזם ביי זיך אין לאנד. ווען זי זאל דאס נאר וועלן. אט דריקט זי דאך אונטער די קאמוניסטישע באוועגונג מיט אן אייזערנער האנט. און ווען זי זאל כאטש א טייל פון דער דאזיקער שטרייגקייט אנווענדן קעגן די אנטיסעמיטן, וואלט מען פון זיי קיין פארע ניט געהערט.

האט די רומענישע רעגירונג אנומלט ארויסגעגעבן א דערקלערונג, אז פון איצט אן און ווייטער וועט זי באהאנדלען די אנטיסעמיטן אויף דעם זעלבן אופן, ווי די קאמוניסטן. ווייסן מיר אבער פון ביטערער דערפארונג, אז אזעלכע הבטחות פון דער רומענישער רעגירונג זיינען קיין סך ניט ווערט געווען ביז איצט, און מיר האבן אויך די איצטיקע דערקלערונג אנגענומען מיט א געפיל פון צווייפל: מיר האבן באשלאסן צו פרייען זיך ערשט דאן, ווען די הבטחה וועט זיך אויסדריקן אין מעשים.

און איצט לייענען מיר, אז די רעגירונג האט טאקע צעשטערט א געפלאנטן מארש פון אויפגעהעצטע פון אנטיסעמיטישע אגיטאטארן פוי־ערים אויף איזמאאיל. דאס איז איר אגב ניט שווער געווען דורכצופירן: אלץ וואס זי האט געטאן איז געווען צו ווארענען די פאליציי שעפן פון יעדן דארף, אז זיי וועלן פערזענלאך געהאלטן ווערן פאראנטווארטלאך פאר'ן אויפפיר פון די פויערים אין זייערע באטרעפנדיקע דערפער. און יענע האבן שוין געזען, אז דער געפלאנטער מארש זאל ניט פארקומען, — זיי וועלן שוין מסתמא אויך זעען, אז די פויערים פון זייערע דערפער זאלן בכלל ניט גע־העצעט ווערן פון אנטיסעמיטישע אגיטאטארן, באלד ווי זיי פערזענלאך וועלן דארפן ליידן פון די רעזולטאטן . . .

פארצייכענען מיר דעם דאזיקן פאל צום קרעדיט פון דער רומענישער רעגירונג, און מיר ווילן האפן אז מיר וועלן אזעלכע געלעגנהייטן האבן אויך אויף ווייטער.

און מיר וועלן זיך פילן א סך גליקלאכער צו לויבן די רומענישע רעגי־רונג פאר אירע ערלאכע אנשטרענגונגען צו אונטערדריקן דעם ווילדן אנ־טיסעמיטיזם, איידער צו פארדאמען זי פאר שטיצן די אנטיסעמיטן אדער פאר לאזן זיי פריי בושעווען אין לאנד . . .

די קליינע קרעמער דארפן זיין פאראייניקט

א דאנק דער ארגאניזאציע פון די קליינע קרעמער, איז זיי לעצטן זומער געלונגען צו אנולירן דעם געזעץ צו האלטן די קראמען געשלאסן מיט־וואך א האלבן טאג.

דער "ביי־לאו" איז פון געריכט אנולירט געווארן, ווייל ער איז אנגע־נומען געווארן נים לויט דער געזעצלאכער פראצעדורע. איצט אבער ווערט געפלאנט א נייער מיטוואך "ביי־לאו", און ווען אזא וועט אנגענומען ווערן וועט מען שוין אויסמיידן די פריערדיקע געזעצלאכע פעלערן, און מען וועט מער ניט קאנען געפינען קיין גרונד אים צו אנולירן.

אזא "ביי־לאו", וואס וועט זייער שווער טרעפן די קליינע קרעמער, מוז דערפאר באקעמפט ווערן איצט, איידער ער ווערט אנגענומען, ווייל נאך דעם וועט זיין פארפאלן.

באקעמפט דארף ער ווערן פון די וועמען די זאך איז באזונדערס נוגע. די קליינע קרעמער אליין. אבער ווירקן קאנען זיי ניט אנדערש, ווי דורך א שטארקער, איינפלוסרייכער ארגאניזאציע, מיט וועמעס מיינונג די שטאט־טאטעס וועלן זיך מוזן רעכענען.

דאס איז איינע פון די אורזאכן, פארוואס אלע קליינע קרעמער דארפן באלאנגען צו דער "ריטייל גראסערס אסאסיאיישאן" און זען האלטן די אר־גאניזאציע אין א גוטן מצב, זי זאל פילן, אז זי האט זיך אויף וועמען צו שטיצן.

עס זיינען דא אויך אנדערע אורזאכן, פארוואס די קליינע קרעמער, פאר דער לייזונג פון זייערע פראבלעמען, מוזן זיין ארגאניזירט. וועגן זיי האבן מיר שוין ניט איין מאל גערעדט.

דער "השומר הצעיר" ביי דער ארבעט

(א באזוך ביי די נייע פיאנירן אויף נאציאנאל פאנד לאנד).

פון י. ל. וואהלמאן

צוזאמען מיט נאך עטלאכע אויסלענ־דישע קארעספאנדענטן האבן מיר לעצ־טענס געמאכט א ספעציעלן אויספלוג אי־בער די פלעצער וואו עס געפינען זיך די "קבוצים" פונם השומר הצעיר אין לאנד.

...

פון אן איינפאכן הארטן גרונט איז ריין צונעקערט, אז עס שמעקט אין אלע ווינ־קלאך.

וואס ס'האט מיר אינטערעסירט אמ־מערסטן איז דער אלבאם, וועלכן איך האב געפונען אויפן טיש. אין יענעם אל־באם איז פאראן פאטאגראפיעס פון איינ־

...

אין חדרה

אין חדרה, אדער ריכטיקער געזאגט: א קילאמעטער ווייט פון דער קאלאניע חדרה, לאגערן צוויי גרופעס פונם השו־מר הצעיר איינער לעבן צווייטן. איין גרופע הייסט "קבוץ חדרה", און די צווייטע — "קבוץ שומריה". לכבוד אונ־זער וויזיט איז מען זיך צענויפגעקומען

...

די דייטשע ווירטשאפט אין יאר 1930

פון ז. האבער

אויב די סמנים, וועלכע די ווירטשאפט פאליטיקער גיבן איבער, זיינען ריכטיק, אזוי וועט דאס פארגאנגענע יאר 1930, אין דער ווירטשאפט געשיכטע פארצייכנט ווערן פאר דעם שווערסטן אין משך פון די לעצטע פופציק יאר.

...

דער דזשעניטאר

(סקיצע)

פון אהרן פעלדמאן

דער איינגעגורטעטער, אייביק דערשראָ־קענער, נעבעכדיקער שלום האט מיט אמאל זיין קאפ שטאלץ אויפגעהויבן. זיי־נע אויגן האבן פלוצלונג אנגעהויבן

...